

بایندر

نگاهی به زندگانی و عملکرد شهید دریابان

غلامعلی بایندر

نویسنده: رضا جهان‌فر

با دیباچه‌ای از دکتر میرجلال‌الدین کزازی

سرشناسه	جهانفر، رضا، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	Jahanfar, Reza بایندر: نگاهی به زندگی و عملکرد شهید دریابان غلامعلی بایندر/ نویسنده رضا جهانفر؛ با دیباچهای از میرجلالالدین کزازی.
مشخصات نشر	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی دریایی، دفتر پژوهشهای نظری و مطالعات راهبردی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۳۱ ص.
شابک	978-600-6099-78-1
وضعیت فهرست نویسی	آریا
موضوع	بایندر، غلامعلی، ۱۳۲۷-۱۳۲۰.
موضوع	ایران. ارتش. نیروی دریایی -- شهیدان
موضوع	ایران. ارتش. نیروی دریایی -- تاریخ
موضوع	Iran. Army. Navy -- History
موضوع	جنگ جهانی دوم، ۱۹۳۹-۱۹۴۵ م. -- عملیات دریایی ایران
موضوع	World War, 1939-1945 -- Naval operations, Iranian
موضوع	جنگ جهانی دوم، ۱۹۳۹-۱۹۴۵ م. -- عملیات دریایی انگلستان
موضوع	World War, 1939-1945 -- Naval operations, British
موضوع	ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰
موضوع	Iran -- History -- Pahlavi, 1925 - 1941
شناسه افزوده	کزازی، میرجلالالدین، ۱۳۲۷ -، مقتضوین
شناسه اثر	ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی دریایی، دفتر پژوهشهای نظری و مطالعات راهبردی
ردیفی کنگره	۱۳۹۶ ج ۲/ب/۱۴۸۶ DSR
ردیفی دیوبند	۹۵۵/۰۸۲۴.۹۲
شماره ملی	۴۹۸۴۹۵۱

شماره دفتر پژوهشهای نظری و
مطالعات راهبردی نیروی دریایی ارتش

بایندر

● مولف	: رضا جهانفر
● ویراستار	: فهیمه کرمی
● صفحه آرا	: محمدناصر بیانی
● طرح جلد	: محمدناصر بیانی
● نوبت چاپ	: اول
● سال چاپ	: ۱۳۹۷
● شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
● بها	: ۱۵۰۰۰ تومان
● شابک	: 978-600-6099-78-1
● چاپ و صحافی	: فرماندهی آماذ و پشتیبانی نداجا
● نشانی ناشر	: تهران، میدان رسالت، خیابان نیروی دریایی، انتشارات دفتر پژوهشهای نظری و مطالعات راهبردی نیروی دریایی ارتش تلفن: ۷۳۹۵۴۴۸۱

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است. بهره‌برداری از تمام یا قسمتی از
این اثر با ذکر منبع بلامانع بوده و در غیر این صورت پیگرد قانونی دارد

مقدمه

به رغم گذشتن سال‌ها از سپری شدن جنگ جهانی دوم، این جنگ و حواشی مربوط به آن از جمله موضوعات مورد علاقه پژوهشگران و نویسندگان جهان محسوب می‌شود. هزار زوایای تاریکی از این واقعه تاریخی وجود دارد که بازشناسی آن، وابسته به همسر پژوهشگران و نویسندگان می‌باشد.

بخش مهمی از وقایع جنگ جهانی دوم مرتبط به ایران است. این کشور به عنوان «پل پیروزی» برای متفقین آن قدر اهمیت داشت که رسوایی حمله به کشوری بی‌طرف را ضمیمه تاریخ خود نمود. اشغال ایران از سوی متفقین، اگرچه با انفعال حکومت مرکزی ایران مواجه شد و دستور شورای عالی نظام مبتنی بر «ترک مخاصمه» را به همراه داشت، ولی آنچه که همچون نگینی درخشان بر تاریخ این سرزمین می‌درخشد، مقاومت و سرافرازانه تعدادی از کارکنان نظامی و انتظامی در برابر مهاجمین بیگانه و دفاع از سرزمین اسلامی و مردم آن است.

اساساً جنگ جهانی دوم در ایران حکایتی دیگر دارد. با در نظر قرار گرفتن این واقعیت که در این جنگ ایران دچار خسارات و صدمات بسیار

شد و بیگانگان دشوَرمان را اشغال نمودند، اهمیت بررسی این مقطع تاریک از تاریخ دشوَرمان بیش از پیش مشخص می‌شود.

از پایگاه هوایی «قلعه مرغی» تا مرزبانی مرز «ارس»، از پدافند هوایی «تبریز» تا پایگاه دریایی «خرمشهر»، از «بندر انزلی» تا «بوشهر» مقاومت‌های پراکنده و خودجوش افسران، درجه داران و سربازان ایرانی در برابر مهاجمین بیگانه نشان دهنده سرافرازی سربازان وطن و از سوی دیگر ناکارآمدی حکومت مرکزی بود. ناتوانی حکومت پهلوی اول در دفاع از کشور مسئله‌ای نیست که بتوان آن را نادیده گرفت و یا انکار کرد. در شرایط ناایمنی سیاهمداران و فرماندهان عمده کشور، افرادی همچون شهید دریابان غلامعلی بایندر و هم‌زمانش در نیروی دریایی ایران آبرویی شدند برای حمیت و جاسوسی ایران از معتقد و مدافع وطن.

به رغم اینکه غلامعلی بایندر فرمانده نیروی دریایی ایران در عصر پهلوی ایران بود، ولی به دلیل تضاد دیدگاه با رضا شاه به ویژه در مبارزه با انگلیسی‌ها و همچنین مقاومت و نبرد در برابر نازی‌ها متجاوز، عملکردی جدا از پهلوی اول و سیاستمداران و صاحب‌نظران نظامی آن عصر دارد. در این کتاب زندگی و عملکرد شهید دریابان غلامعلی بایندر مورد بررسی پژوهشگر قرار گرفته است.

نام برادران شهید غلامعلی و یدالله بایندر در تاریخ این مرز و بوم با درخشندگی خاصی مطرح است. شهیدانی که به رغم هجوم همه جانبه بیگانگان و ناکارآمدی حکومت مرکزی، وظیفه دفاع از هم‌میهنان و موطن

خود را فراموش نکرده و جان بر سر وفاداری به اعتقادات نهاده‌اند.

مروری بر وصیت نامه غلامعلی بایندر نشان دهنده میزان اعتقادات دینی و وطن دوستی وی می‌باشد. بیان مجاهدت دو برادری که به فاصله یک روز -یکی در شمال کشور در برابر اشغالگران شوروی و دیگری در جنوب در برابر مهاجمان استعمارگر انگلیسی- به شهادت رسیدند، با درک شرایط و روزهای ابتدایی شهریور ۱۳۲۰ و روزگار ایران زخم خورده، اهمیت مقاومت آن‌ها را بیش از پیش روشن خواهد شد. لذا پیش از بیان زندگینامه این شهیدان عزیز به وقایع روزهای اول تهاجم بیگانگان و اشغال ایران پرداخته خواهد شد.

تاریخ هر سازمانی از جمله عناصر اصلی سازنده هویت آن سازمان می‌باشد. اگر در تاریخ یک سازمان به‌ویژه در ایران نظامی، شجاعت و شهامت و ایثارگری پیشینیان وجود داشته باشد، هویت آن سازمان دارای عناصری از شجاعت، شهامت و ایثارگری خواهد بود. این کتاب به بررسی بخشی از تاریخ هویت ساز نیروی دریایی می‌پردازد.

به رغم تمام این موارد باید گفت که هنوز در کشورمان کتاب اختصاصی در خصوص غلامعلی بایندر منتشر نشده است. این در حالی است که بایندر دارای روحیه ضداستعماری و ضد استکباری بود. راهبری فرایند بیرون راندن انگلیسی‌ها از جزایر ایرانی خلیج فارس -به رغم مخالفت حکومت مرکزی- مسئله کم اهمیتی نیست.

در این کتاب نویسنده سعی نموده که با بهره‌گیری از اسناد دست اول،

مدارک و همچنین سایر منابع - که برخی از آنها به سختی تهیه شده بود - برای نخستین بار کتاب مستقلی با عنوان و محتوای مرتبط با شهید دریابان غلامعلی بایندر به رشته تحریر در آورد.

داستان ایستادگی فرزندان ایران اسلامی در برابر بیگانگان، مسئله کم ارزشی نیست. فرمانده و کارکنان نیروی دریایی به رغم ضعف حکومت مرکزی و وادادگی در برابر مهاجمین، به خاطر اعتقاداتشان و در نظر قرار دادن دفاع از مردم مسلمان و میهن دوستی در برابر متفقین ایستادگی نمودند. این در حالی بود که کمترین حمایتی از سوی مسئولان تهران نشین نداشتند. حکومت برای اول نتوانست در برابر بیگانگان از کشور محافظت نماید. فرمان ترک مقاومت و تسلیم در برابر متفقین سندی گویا از اهمیت کار برخی از نظامیان شجاع ایرانی در برابر مهاجمین به یک کشور با مردم مسلمان است. از شمال کشور نیروی دریایی شمال و تبرد در برابر نظامیان شوروی، از پایگاه هوایی قلعه مرغی و در برابر خلبانان برای دفاع در برابر هواپیماهای متجاوزین، تا تبریز و اصابه در برابر هواپیمای شوروی توسط کارکنان پدافند هوایی، تا جنوب ایران و حمله آذین دریابان غلامعلی بایندر و یارانش، همگی گواهی بر جدایی عملکرد نظامیان از سیاست دینی و حس وطن دوستی با حکومت پهلوی اول می باشد. چرا که نهایت عملکرد پهلوی اول در جنگ، مکاتبه با برخی از کشورها و تمنای صلح بود. در حالی که این افراد شجاعانه در برابر دشمن ایستادند و بسیاری از آنها جان خود را فدا نمودند. بررسی وصیت نامه شهید دریابان بایندر نشان دهنده میزان

عشق و علاقه وی به قرآن و دین اسلام است. مطالعه کتاب «خلیج فارس» وی نشان دهنده میزان وطن دوستی است.

در این جا لازم می‌دانم از راهنمایی‌ها و همکاری ارزشمند اساتیدی همچون جنابان دکتر میرجلال الدین کزازی، کاوه بیات و حسین دهباشی و همچنین همکاری امیر دریادار دوم ناصر داداشی ریاست محترم مرکز مطالعات، تحقیقات و تدوین آیین نامه‌های رزمی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در به‌ثمر رساندن مراحل پژوهش و تألیف این کتاب تقدیر و تشکر نمایم.

پایان تألیف این کتاب بعد از ۲ سال پژوهش بر روی اسناد، مدارک و منابع مختلف همزمان با ماه محرم ۱۳۹۶.

در نظر داشته باشیم که بسیاری از پژوهش‌های کسب شده در تاریخ این سرزمین و در برابر متجاوزین، با استعانت از امام حسین (ع)، الگوی شایسته آزادگی، سرافرازی، شهادت طلبی و ایثار رقم خورد. استقامت و راستی که امام حسین (ع) سرچشمه تمام نشدنی و الگوی جاوید فداکاری و راه اعتقادات و باورهاست. کاوش در زندگی شخصی شهدای نیروی دریایی در شهیدور ۱۳۲۰ نشان دهنده پابندی این شهدا به سرور و سالار شهیدان عربلا است. با توجه به خاتمه تألیف این کتاب در ماه محرم سال ۱۳۹۶، شایسته‌ترین فرد برای تقدیم کتاب، حضرت امام حسین (ع) می‌باشد.